

Natuurtoets bestemmingsplanwijziging

Sporthal Pastoor Heerkensdreef te Valkenswaard

Natuurtoets bestemmingsplanwijziging

Sporthal Pastoor Heerkensdreef te Valkenswaard

projectnummer 0403119.00

concept revisie

22 mei 2015

Projectgroep bestaande uit:

J. Buijks

L.C. Smitskamp

Tekstbijdragen:

J. Buijks

L.C. Smitskamp

Fotografie:

J. Buijks

Opdrachtgever

Gemeente Valkenswaard

Postbus 10100

5550 GA Valkenswaard

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
22 mei 2015	Concept Revisie	L.C. Smitskamp	

Contactgegevens:

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoudsopgave

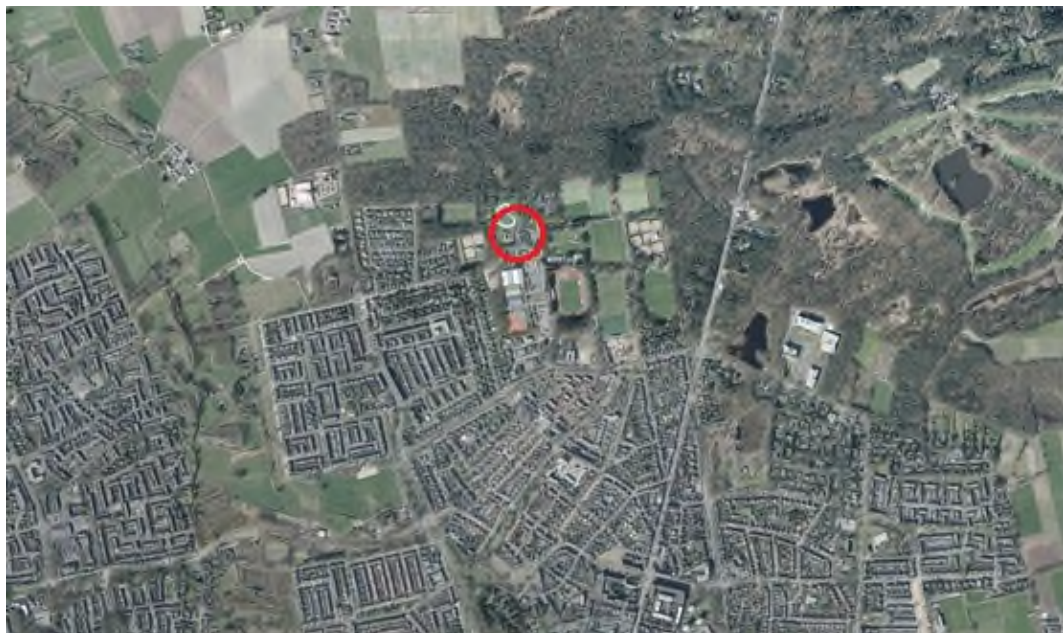
1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Wettelijk kader natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Flora- en faunawet	3
2.3	Natuurnetwerk Nederland	3
2.4	Natura 2000	3
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	5
3.1	Gebiedsbeschrijving	5
3.2	Projectvoornemen	5
4	Methodiek	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Bureauonderzoek	7
4.3	Terreinbezoek	8
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	8
5	Resultaten gebiedsonderzoek	9
5.1	Beschermde soorten	9
5.1.1	Bureauonderzoek	9
5.1.2	Terreinbezoek	10
5.2	Beschermde gebieden	16
5.2.1	Bureaustudie gebieden	16
6	Toetsing natuurwetgeving	19
6.1	Effectbepaling project	19
6.1.1	Effecten op beschermde gebieden	19
6.1	Effecten beschermde soorten	20
6.1.1	Broedvogels	20
6.1.2	Zoogdieren	21
6.1.3	Amfibieën en reptielen	22
6.1.4	Vissen	22
6.1.5	Planten	22
6.1.6	Overige beschermde soorten	22
7	Conclusies en Aanbevelingen	23
7.1	Conclusies soortbescherming	23
7.1.1	Vervolg onderzoek	24

7.2	Conclusies gebiedenbescherming	25
7.3	Kansen voor de natuur	25
8	Bronnen	27
	Bijlage I	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Valkenswaard is voornemens het (binnen)zwembad 'De Wedert' te renoveren en een multifunctionele sporthal aan het zwembad te bouwen. Hiermee voorziet het zwembad weer voor een periode van 20 jaar in de behoefte van de Valkenswaardse bevolking. Door de sporthal aan het zwembad vast te bouwen ontstaan er financiële voordelen en betere mogelijkheden ten opzichte van een solitaire sporthal. Om dit voornemen mogelijk te maken is er een bestemmingsplanwijziging nodig. Mede ter onderbouwing voor deze bestemmingsplanherziening dient in beeld gebracht te worden wat de effecten van de ontwikkeling op de natuurwaarden zijn op de locatie. In het kader hiervan is voorliggende Natuurtoets uitgevoerd.

Afbeelding 1.1. Ligging van het plangebied in de omgeving (bron: Globespotter).

1.2 Doel

In het kader van de uitvoerbaarheid van de ruimtelijke ontwikkelingen is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN (voorheen EHS) en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, NNN en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van het Natuur netwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000,

Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevindt zich een bijlage die algemene informatie verschaft met betrekking tot de Flora- en faunawet, het Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) en Natuurbeschermingswet 1998. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van het NNN wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen in het noorden van Valkenswaard aan de Pastoor Heerkensdreef. In de directe omgeving van het gebied liggen verschillende sportvelden. Het gebied ligt aan de grens van de stedelijke bebouwing, met in het zuidwesten een aangrenzende woonwijk. Ten noorden van het plangebied liggen grote delen bosrijkgebied. Het plangebied wordt begrensd door de Pastoor Heerkensdreef aan de zuid- en oostzijde, het terrein van PHV (Politie Honden Vereniging) De Dresseur aan de noordzijde en het terrein van de VVH (Verenigde Valkenswaardse Hondenliefhebbers) en Tennisvereniging Ginneve aan de westzijde. (Afbeelding 3.1)

Afbeelding 3.1. Globale ligging plangebied rood omrand (bron: globespotter).

3.2 Projectvoornemen

Het plangebied huisvest in de huidige situatie twee voorzieningen: de gymzaal 'Het Gegraaf' in het zuidwestelijk deel van het plangebied en zwembad 'De Wedert' in de rest van het plangebied. Het zwembad bestaat uit een binnenbad en buitenzwembad met duiktoren en ligweide. Het binnenbad is gelegen in de zuidoostelijk hoek van het plangebied. Het buitenzwembad met duiktoren en ligweide met bijbehorende voorzieningen beslaat de rest van het plangebied. In het noorden wordt het plangebied begrensd door bosgebied waar enkele hondenverenigingen zijn gehuisvest.

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

De gemeente Valkenswaard is voornemens het zwembad 'De Wedert' te renoveren en een multifunctionele sporthal aan het zwembad te bouwen. In het toekomstige complex zal ook een horecaexploitant komen met mogelijk een terras aan de zuidzijde. Op de beoogde locatie van de nieuwe hal is op dit moment een verharde (betegelde) fietsenstalling aanwezig die vooral in het zomerseizoen wordt gebruikt door bezoekers van het buitenzwembad (gele kader Afbeelding 3.2). Om de voornemens mogelijk te maken is er een bestemmingsplanwijziging nodig. In het overige deel van het plangebied zijn nog geen concrete ontwikkelingen gepland.

Naast het realiseren van het sportcomplex is er ook extra parkeergelegenheid gewenst. Ten zuiden van het plangebied is een gebied gelegen aangewezen als mogelijk geschikte locatie voor extra parkeergelegenheid (blauwe kader Afbeelding 3.2). Het meest noordelijke deel van dit gebied herbergt al enkele parkeervlakken. Het zuidelijke deel bestaat uit een zandvlakte die mogelijk om te vormen is tot extra parkeergelegenheid. Dit deel zal dan worden bestraat.

Afbeelding 3.2. Globale ligging plangebied (rood omrand). De locatie voor de nieuwe sporthal inclusief horecaonderneming is geel omrand. Zandvlakte die mogelijk gaat dienen als extra parkeergelegenheid blauw omrand (bron: globespotter.com).

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Verkennend terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan het NNN. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN (LNV, 2007).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 18 mei 2015 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend. Tijdens het terreinbezoek is voornamelijk en nauwkeurig aandacht besteed aan de locatie waar de sporthal gerealiseerd wordt en waar de verharding van de parkeerplaats plaatsvindt. In het overige deel van plangebied is gelet op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. De vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5 - waarvan inventarisatie gewenst is). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2010-2015) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ransuil, roek, sperwer, wespandief en zwarte wouw.

Categorie 5: Geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5 soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: eekhoorn, steenmarter, wild zwijn, bever, waterspitsmuis, bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander, boomkikker, heikikker, poelkikker en levendbarende hagedis.

Vlinders

Zwaarder beschermd: heideblauwtje en keizersmantel.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen van zwaarder beschermde soorten.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper en beekprik.

Flora

Zwaarder beschermd: beenbreek, gevlekte orchis, jeneverbes, kleine zonnedauw, klokjesgentiaan, rietorchis, ronde zonnedauw, maretak, prachtklokje, steenanjer, veldsalie, waterdrieblad, wilde gagel en wilde marjolein.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.1.2 Terreinbezoek

Op 18 mei (16 °C, wisselend bewolkt met een enkele bui; knmi.nl) is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Biotopen

De nieuwe sporthal wordt geplaatst op de locatie waar momenteel de huidige fietsenstalling is gelegen. De biotopen in de directe omgeving van de fietsenstalling zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd. Ook de biotopen in de directe omgeving van de zandvlakte waar mogelijk de nieuwe parkeergelegenheid komt zijn geïnspecteerd. Rondom het huidige buitenbad is gelet op jaarrond beschermde nesten.

Verhard terrein (fietsenstalling)

De fietsenstalling is volledig betegeld. Tussen de tegels groeien enkele grassen en mossen met op plaatsen langs de rand soorten zoals brandnetel, basterdwederik, hondsdrif en braam. Aan de oostzijde van de fietsenstalling staat een laurierhaag met daartussen enkele Japanse esdoorns. In een van deze bomen zit een holte. Omdat de holte naar beneden afloopt is deze niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen (Afbeelding 5.1). De holte biedt een potentieel geschikte broedplaats voor algemeen voorkomende zangvogels zoals pimpelmezen. Ook de bomen en de haag bieden een geschikt broedbiotoop voor algemeen voorkomende vogels. In dit deel van het plangebied zijn geen (oude, in aanbouw zijnde of nieuwe) nesten aangetroffen van soorten die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" (zoals van de uit de bureaustudie verwachte soorten).

De vegetatie in dit deel van het plangebied is gezien de voedselrijkdom, verstoring en verharding floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden op basis van het aangetroffen biotoop ook niet verwacht. Ook is het biotoop niet geschikt voor

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

zwaarder beschermde diersoorten. Deze soorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht.

Afbeelding 5.1. Impressie fietsenstalling. Links: volledig betegelde fietsenstalling. Rechts: ten oosten van de fietsenstalling bevindt zich een laurierhaag met Japanse esdoorn.

Grasveld met bomen

Ten zuiden van de fietsenstalling is gras gelegen met langs de straatkant een lage beukenhaag (Afbeelding 5.2 links). Tussen het gras staat onder andere robertskruid en duizendblad. Ten westen staan enkele berken, eiken en grove dennen (Afbeelding 5.2 rechts). De bodem is hier voornamelijk bedekt met mos en gras, daartussen staan enkele rozetten van de brede wespenorchis (Tabel 1-soort) (Afbeelding 5.3 rechts). Gezien onder andere het onderhouden karakter zijn hier geen zwaar beschermde plantensoorten aangetroffen of worden deze ook niet verwacht.

In de meest zuidelijke grove den is een nest aangetroffen (Afbeelding 5.3 links). Er zijn in de directe omgeving van het nest echter geen activiteiten of gebruikssporen van algemene vogels of vogels die een vermelding kennen op de "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogelnesten" (zoals prooiresten, braakballen of veren) vastgesteld. Met hoogste waarschijnlijkheid kan worden gesteld dat dit geen jaarrond beschermd nest betreft.

Afbeelding 5.2. Impressie grasveld met bomen. Links: grasveld ten zuiden van de fietsenstalling. Rechts: grasveld ten westen van de fietsenstalling.

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Afbeelding 5.3. Links: vogelnest in grove den op de zuidwestelijke hoek van de huidige fietsenstalling. Rechts: brede wespenorchis ten westen van de huidige fietsenstalling.

Bomenrij

Ten noorden van de stalling ligt een strook met bomen zoals grove den, zomereik, wilg, berk en krentenboom (Afbeelding 5.4 links). De ondergroei bestaat hier uit hoog gras met daartussen brandnetel, braam, hondsdrif en basterdwederik. In een van de aanwezige bomen (een wilg) is een holte aangetroffen (Afbeelding 5.4 rechts). Deze holte is niet geschikt voor vleermuizen vanwege het open karakter. Gezien onder andere het onderhouden karakter zijn hier tevens geen zwaar beschermde plantensoorten aangetroffen of worden deze ook niet verwacht.

Uit de bureaustudie is gebleken dat de eekhoorn, steenmarter, wild zwijn, bever en waterspitsmuis in de omgeving van het plangebied voorkomen. Voor de steenmarter, wild zwijn, bever en waterspitsmuis zijn in het plangebied geen geschikte biotopen waargenomen. De eekhoorn kan sporadisch in de bomen in het plangebied foerageren. In de directe omgeving is echter voldoende gelijkwaardig, of beter geschikt foerageergebied aanwezig.

Afbeelding 5.4. Links: impressie bomenrij ten noorden van de fietsenstalling. Rechts: holte in een wilg in de bomenrij.

Bebouwing

Ten oosten van de fietsenstalling bevindt zich het huidige binnenzwembad "De Wedert". In de muur aan de kant van de fietsenstalling zijn spouwmuurgaten waargenomen (Afbeelding 5.5). De nieuwe sporthal zal hier tegen aangebouwd worden. Om deze reden is beoordeeld of het gebouw een potentiële verblijfplaats kan vormen voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

uit de bureaustudie naar voren komende franjestaart, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Deze soorten verblijven graag in spouwmuren, nauwe gaten en daklijsten van gebouwen. De aangetroffen spouwmuren vormen mogelijk een geschikt verblijfplaats. Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied is dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

Afbeelding 5.5. Spouwmuurgaten aan de oostzijde van binnenzwembad “De Wedert”.

Zandvlakte

Op de locatie waar in de toekomst mogelijk extra parkeergelegenheid wordt gerealiseerd ligt op dit moment een kale zandvlakte. De zandvlakte is zwaar verstoord door bouwvoertuigen. Op de zandvlakte zelf is geen vegetatie aanwezig. Gezien het verstoorde karakter zijn hier tevens geen zwaar beschermde plantensoorten aangetroffen of worden deze ook niet verwacht. (Afbeelding 5.6) Tijdens het terreinbezoek is het konijn (Tabel 1) ter plaatse waargenomen.

Afbeelding 5.6. Impressie zandvlakte biotoop. Links: zandvlakte vanaf de noordelijke hoek. Rechts: zandvlakte vanuit de zuidelijke hoek.

Boschage

De zandvlakte wordt van een huidig parkeergebied gescheiden door een strook gras met enkele zomereiken. Aan de randen van de zandvlakte staat een grote variëteit aan bomen. Dit zijn onder andere zomereik, lijsterbes, esdoorn, Amerikaanse vogelkers, vlier en hazelnoot. De ondergrond is matig begroeid, met aan de bosrand veel brandnetels en braam. (Afbeelding 5.7) In de bomen rond de zandvlakte zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Wel is er duivennest gezien. Dit nest is – indien dit in gebruik is - enkel in het broedseizoen beschermd.

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Afbeelding 5.7. Impressie natuur rondom de zandvlakte. Links: grasveld met eiken dat de zandvlakte van de huidige parkeergelegenheid scheidt. Rechts: begroeiing westzijde zandvlakte.

In de bureaustudie is gebleken dat de kleine modderkruiper en beekprik in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het plangebied herbergt geen natuurlijke watergangen, waardoor de soorten uitgesloten zijn van het plangebied.

In de bureaustudie is gebleken dat de alpenwatersalamander, boomkikker, heikikker, poelkikker en levendbarende hagedis voorkomen in de omgeving van het plangebied. Deze of andere zwaardere beschermde amfibie- en/of reptielsoorten zijn echter niet aangetroffen in het plangebied. Bovendien bevinden zich binnen het plangebied van de werkzaamheden geen natuurlijke watergangen. Effecten op bovengenoemde zwaardere beschermde amfibieën kunnen daarmee worden uitgesloten. Voor de levendbarende hagedis geldt dat deze soort voornamelijk voorkomt in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. (Ministerie van EL&I, 2011). Met de realisatie van de nieuwe sporthal gaan dergelijke biotopen niet verloren. De zandvlakte waar mogelijk de nieuwe parkeergelegenheid wordt gerealiseerd is door de hoge mate van verstoring, en de ligging tussen bebouwing, ook niet geschikt als leefgebied voor deze soort. Effecten op zwaardere beschermde amfibieën en reptielen kunnen worden uitgesloten.

Controle van de omgeving op jaarrond beschermde nesten

Op de ligweide van het zwembad staan voornamelijk grove dennen en zomereiken. Aan de randen van het plangebied staan, naast grove den en zomereik, meerdere soorten bomen zoals berk, beuk en hazelnoot. In enkele bomen in de omgeving van het buitenzwembad zijn relatief grote vogelnesten waargenomen. Deze nesten bevinden zich allen in grove dennen. Ook verder naar het zuiden zijn nesten aangetroffen in grove dennen. De zuidwestelijke hoek van het plangebied was niet toegankelijk. In dit deel staan voornamelijk jonge eikenbomen. Op afstand is hier een nest, van waarschijnlijk een ekster, waargenomen. Het gebruik van deze nesten is niet vastgesteld. Bij een aantal nesten zijn sporen gevonden die aangeven dat deze in gebruik zijn. Naar waarschijnlijkheid betreft het in de meeste gevallen kraaiennesten. Dit gezien de relatief verstoorde omgeving nabij een zwembad en bebouwing welke ongeschikt is voor vogels met een jaarrond beschermd nest. Deze soorten zijn tevens niet gehoord of gezien tijdens het terreinbezoek. (Afbeelding 5.8 en 5.10)

Ook zijn er rondom het buitenbad boomholtes aangetroffen die mogelijk geschikt zijn voor vleermuizen. In de zuidwestelijke hoek is een spechthol in een dode berk waargenomen. Ook in de omgeving van het buitenzwembad zijn boomholtes waargenomen. (Afbeelding 5.9 en 5.10)

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Afbeelding 5.8. Vogelnesten. Links: groot vogelnest ten oosten van het buitenzwembad. Rechts: vogelnest ten westen van het buitenzwembad.

Afbeelding 5.9. Boomholtes. Links: holte in zomereik ten westen van het buitenbad. Rechts: spechtenhol in dode berk tegen het zuidwestelijk deel van het buitenbad.

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Afbeelding 5.10. Globale locaties van de meer omvangrijke nesten en boomholtes. Geel: boomholtes. Rood: vogelnesten.

5.2 Beschermde gebieden

5.2.1 Bureaustudie gebieden

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Gebaseerd op de interactieve kaart van de Provincie Noord-Brabant maakt het plangebied geen onderdeel uit van het NNN. Wel grenst het plangebied in het noorden aan een gebied vallend onder de Rijks EHS (Afbeelding 5.11). Dit gebied valt voornamelijk onder het beheertype N16.01 Droog bos met productie. Daarnaast hebben enkele, verder gelegen delen de beheertypes N07.01 Droge heide en N06.06 Zuur ven en hoogveenven (natuurbeheerplan Noord-Brabant, 2015).

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Afbeelding 5.11. Ligging plangebied (rood omrand) t.o.v. het NNN. Groen: provinciale EHS, Oranje: Rijks EHS. (Provincie Noord-Brabant, 2015)

Natura 2000

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux" gelegen. In het oosten bevindt dit Natura 2000-gebied zich op circa 2.1 kilometer afstand van het plangebied. In het westen bevindt dit Natura 2000-gebied zich op circa 1.2 kilometer afstand van het plangebied. (Afbeelding 5.12)

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Afbeelding 5.12. Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000. Geel: Habitatrichtlijngebied. Groen: zowel Habitatrichtlijn- als Vogelrichtlijngebied (bron: <http://genesis.aerius.nl/>).

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

6.1.1 Effecten op beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is er bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. In bepaalde gevallen kan ook indirecte aantasting van het NNN leiden tot vervolgstappen. In de Verordening Ruimte Noord-Brabant staat dit als volgt vermeld: *Een bestemmingsplan dat is gelegen buiten de ecologische hoofdstructuur en dat leidt tot en aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur, strekt ertoe dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd overeenkomstig artikel 5.6 [van de Verordening Ruimte Provincie Noord-Brabant] (compensatieregels).* Dit houdt in dat, naast directe aantasting, ook indirecte effecten gecompenseerd dienen te worden.

Het NNN vormt het leefgebied voor een diversiteit aan soorten. De meest storingsgevoelige soorten zijn broedvogels. Overige storingsgevoelige soortgroepen omvatten zoogdieren met een vaste rust- en verblijfplaats zoals bijvoorbeeld vossen en dassenburchten. Mogelijk versturende effecten van soorten worden behandeld op soortniveau (paragraaf 6.2).

In het plangebied is er geen sprake van ruimte beslag in het NNN. De voorgestelde ruimtelijke ontwikkeling heeft derhalve geen gevolgen voor de wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden van het NNN. Mogelijk kan er verstoring plaatsvinden in de vorm van geluidshinder afkomstig van de werkzaamheden tijdens de realisatie van het plan. De tijdelijke werkzaamheden zullen zich echter voornamelijk beperken tot het zuidelijke deel van het plangebied. Dit deel bevindt zich op circa 200 meter van de EHS. Ook significant negatieve, indirecte effecten kunnen uitgesloten worden.

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied is het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux" gelegen. In het oosten bevindt dit Natura 2000-gebied zich op circa 2.1 kilometer afstand van het plangebied. In het westen bevindt dit Natura 2000-gebied zich op circa 1.2 kilometer afstand van het plangebied.

Op een dergelijke afstand van een Natura 2000-gebied kunnen projecten, via de emissie van stikstof, mogelijk bijdragen aan de stikstofdepositie op beschermde habitattypen. Stikstofdepositie kan, in de vorm van verzuring en vermesting, een negatief effect hebben op de kenmerken en waarden van deze habitattypen. De nieuwe sporthal is geen wezenlijke bron van stikstofemissie. Ook de aantrekkende werking op het lokale verkeer zal niet leiden tot een wezenlijke toename van de stikstofemissie. Geconcludeerd wordt dat het voorgenomen plan niet zal leiden tot een wezenlijke toename van stikstofemissie. Ook andere verstoringsfactoren kunnen op voorhand uitgesloten worden.

Geconcludeerd wordt dat op basis van de omvang van de voorgenomen ontwikkeling, in combinatie met de afstand tot het Natura 2000-gebied, significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten kunnen worden. Er worden geen belemmeringen vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 verwacht.

6.1 Effecten beschermde soorten

In het kader van het voorgenomen ontwikkelingen wordt het vigerende bestemmingsplan gewijzigd om de bouw van een nieuwe sporthal te realiseren. Mogelijk zullen er een aantal bomen gerooid worden. Ook zullen mogelijk kleine delen groen verdwijnen. Verder naar het zuiden wordt een parkeerterrein geplaatst op een zandvlakte. Hieronder worden de effecten per soortgroep van Tabel 2- en Tabel 3-soorten en vogels beschreven.

6.1.1 Broedvogels

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

In het geval van de te kappen bomen in de directe omgeving van de huidige fietsenstalling dient dit bij voorkeur te gebeuren buiten het broedseizoen. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden c.q. zijn voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld of aangepast te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten.

Tijdens het terreinbezoek zijn op de locatie rondom het buitenbad (dus buiten de locatie waar op enige termijn werkzaamheden worden uitgevoerd) meerdere nesten aangetroffen die gebruikt kunnen worden door roofvogels met een jaarrond beschermd nest. Zo is bekend van de buizerd dat deze oude kraaiennesten in gebruik kan nemen. Echter is de verwachting dat het, gezien de ligging van de nesten ten opzichte van de (verstoorde) omgeving, geen jaarrond beschermde nesten betreft. Echter is dit op voorhand en zonder nadere controles niet uit te sluiten. Voor de overige categorie 1-4-vogelsoorten (gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ransuil en roek) geldt dat er in het plangebied geen geschikte potentiële nestplaatsen aanwezig zijn en of dat de soort dan wel sporen/nesten niet zijn aangetroffen.

In een grove den op korte afstand van de fietsenstalling is een relatief groot vogelnest aangetroffen. Bij dit nest zijn echter geen gebruikssporen in de vorm van mest of prooiresten gevonden. Omdat het terreinbezoek heeft plaats gevonden in mei, gedurende de broedperiode, kan worden geconcludeerd dat dit nest niet in gebruik is door een soort met een jaarrond beschermd nest. Voor de overige nesten geldt dat het voorgenomen plan, de bestemmingsplanwijziging leidend tot de bouw van de sporthal, gezien de afstand niet zal leiden tot een wezenlijke verstoring van de nesten. Opgemerkt wordt wel dat voor andere werkzaamheden op andere locaties binnen het plangebied (anders dan op de locatie van de

sporthal) het huidige gebruik van de aanwezige nesten op dat moment dient te worden vastgesteld. Dit gezien het gegeven van de veranderlijkheid van de natuur over de jaren heen.

Categorie 5-vogelsoorten

Naast soorten met jaarrond beschermde nesten zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

6.1.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

in het plangebied waar op enige termijn werkzaamheden plaatsvinden (realisatie sporthal) zijn spouwmuurgaten aanwezig die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen of die vleermuizen toegang bieden tot het gebouw. Door deze aspecten zijn vleermuizen op basis van (veld)ervaring en kennis van de geschiktheid van de elementen voor vleermuizen, niet uit te sluiten in het plangebied.

Door de toekomstige ontwikkelingen in dit gebied (waaronder aanbouw en het ongeschikt maken van deze ruimtes) is mogelijk sprake van het verstoren en aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Vleermuizen zijn zwaar beschermde soorten en staan vermeld in Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van de Flora- en faunawet is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen neergelegd die in principe niet overtreden mogen worden door onder andere ruimtelijke ontwikkelingen. Om te kunnen bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden worden door de voorgenomen ontwikkeling, wordt nader onderzoek naar het gebruik en de functie van het gebouw in het plangebied aanbevolen. Dit nader onderzoek dient gestart te worden in de voor vleermuizen actieve periode (april – oktober). Indien het plangebied een relevant onderdeel uitmaakt (in de vorm van verblijfplaatsen) van het leefgebied van vleermuizen dienen vervolgstappen ondernomen te worden. De inhoud van het nader onderzoek wordt in Hoofdstuk 7 nader beschouwd.

Overige soorten

Mogelijk foerageert de eekhoorn sporadisch in het plangebied. Als gevolg van het voorgenomen plan zal er echter geen essentieel leefgebied van de eekhoorn verdwijnen. Effecten op deze en overige zwaarder beschermde zoogdiersoorten worden uitgesloten.

6.1.3 Amfibieën en reptielen

Effecten op zwaarder beschermde amfibieën en reptielen worden uitgesloten.

6.1.4 Vissen

Effecten op zwaarder beschermde vissen zijn dan ook uitgesloten.

6.1.5 Planten

Effecten op zwaarder beschermde planten zijn uitgesloten.

6.1.6 Overige beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op overige beschermde soorten, zoals kevers, dagvlinders, libellen en andere ongewervelden in het plangebied, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het verkennend terreinbezoek en de aangetroffen biotopen niet of nauwelijks geschikt zijn.

7 Conclusies en Aanbevelingen

7.1 Conclusies soortbescherming

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Naast vleermuizen zijn in het plangebied geen zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet) aangetroffen of verwacht die het voorgenomen plan te Valkenswaard wezenlijk kunnen beïnvloeden.

Vleermuizen

De horecavoorziening behorende bij de nieuwe sporthal zal tegen het huidige binnenzwembad aangebouwd worden. In het huidige binnenzwembad zijn meerdere spouwmuurgaten waargenomen die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling op vleermuizen kunnen dan ook niet uitgesloten worden. Vleermuisonderzoek wordt aanbevolen om mogelijke effecten vast te stellen (in paragraaf 7.1.1. staat de werkwijze nader toegelicht).

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied waar de nieuwe sporthal gerealiseerd zal worden zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Effecten van de voorgenomen ontwikkeling op jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten. Wanneer op de lange termijn op andere delen binnen het plangebied werkzaamheden gaan plaatsvinden wordt nader onderzoek in de vorm van enkele controles aanbevolen om het gebruik van de overige nesten op dat moment vast te stellen (dit gezien de veranderlijkheid van de natuur). Ook dient er altijd rekening gehouden te worden met algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden waarbij groenelementen verwijderd of aangepast worden, dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli).

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen worden:

1. De werkzaamheden aan de groenelementen worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel). Of in deze periode wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor broedvogels.
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen; bij gebleken aanwezigheid van broedende vogels moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen.

In Tabel 7.1 is een overzicht weergegeven van de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten, de te nemen maatregelen en de noodzaak tot ontheffing.

Tabel 7.1: Overzicht van aanwezigheid zwaarder beschermde soorten, de te nemen maatregelen en of er noodzaak is tot een ontheffingsaanvraag.

Soortgroep/ soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja (mei/juni - september/ oktober)	Nee	Onderzoek naar belang bebouwing als verblijfplaats
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Nee*	Nee	Ruimtelijke ontwikkelingen beperken tot de aangewezen locaties voor de nieuwe sporthal en de nieuwe parkeergelegenheid
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Bij voorkeur werken buiten broedseizoen

* Nader onderzoek in de vorm van controles is enkel aan de orde als daadwerkelijk maatregelen op de locaties van de nesten getroffen worden.

Algemene zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat men voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene eis die voor iedereen geldt. Overigens geldt de zorgplicht ook voor planten.

7.1.1 Vervolg onderzoek

Vleermuizen

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Een vleermuisonderzoek verspreid over het seizoen (mei/juni - september/oktober) conform het meest recente vleermuisprotocol (2013) geeft hier meer inzicht in. Een dergelijk nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten is juridisch gezien drie jaar geldig.

Procedure

Wanneer geen vleermuizen worden aangetroffen, dan kunnen de werkzaamheden zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden.

Indien vleermuizen wel aanwezig zijn dan dient een mitigatieplan opgesteld te worden waarin beschreven staat welke mitigerende (en zorgplicht gerelateerde) maatregelen genomen worden om overtredingen van de in de Flora- en faunawet opgelegde verbodsbepalingen te voorkomen.

Tevens dient bij aanwezigheid van verblijfplaats(en) een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Deze dient aangevraagd te worden aangezien door het realiseren van de werkzaamheden een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de vleermuissoort verstoord wordt. Immers, de vleermuissoort wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door deze werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de vleermuissoort overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Het mitigatieplan kan geïntegreerd worden in het projectplan dat als verplichte bijlage dient van de ontheffingsaanvraag.

De doorlooptijd van een ontheffingaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 3 tot 4 maanden (reguliere aanvraag).

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is er zowel bij directe als bij indirecte aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Er is geen sprake van een ruimtebeslag op het NNN. Er is ook geen sprake van een externe werking op het NNN in de directe omgeving van het plangebied. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan.

Natura 2000-gebieden

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied, op een minimale afstand van circa 1.2 kilometer, is het Natura 2000-gebied "Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux" gelegen. Op basis van de aard van het voorgenomen plan, in combinatie met de afstand tot het Natura 2000-gebied, kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op voorhand worden uitgesloten.

7.3 Kansen voor de natuur

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw).

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012).

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

8 Bronnen

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R., 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

LNV, 2007. Spelregels EHS.

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 2011. Soortenstandaard Levenbarende hagedis *Zootoca vivipara*.

Provincie Noord-Brabant, 2015. Interactieve natuurbeheerplan kaart. Beschikbaar via: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>

Rijkswaterstaat, 2012. Infrastructuur en vleermuizen. Perspectief van de opdrachtgever.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

Internet

<http://genesis.aerius.nl/calculator/#sid1=0&theme=n>

<https://globespotter.cyclomedia.com/>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

www.knmi.nl

www.telmee.nl

www.ravon.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

Zoogdiervereniging, <http://vleermuizenindestad.nl/>

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.rvo.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer zes maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans zes weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb

projectnummer 0403119.00
13 mei 2015

(verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Natuur Netwerk Nederland

Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuur Netwerk Nederland.

Algemeen Natuur Netwerk Nederland

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuur Netwerk Nederland (NNN) van Nederland.

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term NNN werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermd Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.